

ВІДГУК
офіційного опонента
доктора педагогічних наук, професора КОВАЛЬЧУКА Василя Івановича
на дисертаційне дослідження ПРИТИКИ Оксани Іванівни
на тему: «Формування мотивації майбутніх агробіологів
до професійної підготовки засобами інтерактивних технологій»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»
галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Актуальність дисертації зумовлена об'єктивними змінами, що відбуваються в системі аграрної освіти та агропромисловому виробництві, які супроводжуються технологічним оновленням галузі, цифровою трансформацією виробничих процесів і впровадженням сучасних біотехнологій. За таких умов зростають вимоги до професійної підготовки майбутніх агробіологів, зокрема до їхньої здатності ефективно здійснювати професійну діяльність, адаптуватися до динамічних змін професійного середовища та забезпечувати безперервний професійний розвиток. У зв'язку з цим особливого значення набуває формування мотивації до професійної підготовки як необхідної передумови професійного становлення майбутнього фахівця та його готовності до успішної самореалізації у професійній діяльності.

Важливою умовою формування стійкої професійної мотивації є організація освітнього процесу із застосуванням педагогічних технологій, що забезпечують активну пізнавальну діяльність, професійну взаємодію та особистісну залученість здобувачів освіти. У цьому контексті інтерактивні технології створюють сприятливі умови для розвитку внутрішньої мотивації до навчання, усвідомлення значущості майбутньої професійної діяльності, формування готовності до саморозвитку та відповідального виконання професійних функцій.

Отже, обрана авторкою тема є своєчасною, відповідає сучасним потребам розвитку аграрної освіти та спрямована на розв'язання актуального науково-педагогічного завдання щодо підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх агробіологів засобами інтерактивних технологій.

Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, планами. Дисертацію виконано в межах науково-дослідної ініціативної теми кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України «Теоретико-методичні основи навчально-виховної роботи у природоохоронних та аграрних вищих навчальних закладах» (державний реєстраційний номер 0115U003561).

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертанткою *уперше*:

визначено й обґрунтовано педагогічні умови формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки засобами інтерактивних технологій (актуалізація професійної значущості агробіології та її сучасних викликів; використання інтерактивних технологій, що забезпечують емоційне залучення, активізацію мислення й моделювання реальних професійних ситуацій; практико-орієнтоване оновлення змісту підготовки; організація партнерської продуктивної навчальної взаємодії викладача і студентів на основі інтерактивних комунікаційних інструментів; створення мотиваційного освітнього середовища); розроблено модель цього процесу, яка складається з чотирьох взаємопов'язаних блоків (цільовий, операційний, діагностичний, результативний);

уточнено структуру мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки, критерії з відповідними показниками (когнітивний – знання про професію й усвідомлення значущості навчання, мотиваційно-ціннісний – цінності, інтереси, внутрішня мотивація, професійна спрямованість, діяльнісний – активність, автономність, участь в інтерактивних формах навчання) та рівні (низький, середній, високий) її сформованості;

визначено найбільш ефективні інтерактивні технології у формуванні мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки та класифіковано їх за основними аспектами використання з цією метою;

подальшого розвитку дістали теоретичні засади і практичні аспекти формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки засобами інтерактивних технологій.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації. Аналіз джерельної бази, здійснений здобувачкою, засвідчує ґрунтовність опрацювання наукових праць та нормативно-методичних матеріалів, що забезпечило належне теоретичне підґрунтя дисертаційного дослідження. Це дало змогу авторці виявити ключові суперечності, які зумовлюють актуальність порушеної проблеми та визначають логіку її розв'язання. Комплексне опрацювання наукової літератури сприяло всебічному висвітленню педагогічних аспектів досліджуваної проблематики й уточненню змісту основних понять, покладених в основу дисертаційного дослідження.

Аналіз тексту дисертації Притики Оксани Іванівни дозволив зробити висновок про наукову обґрунтованість і достовірність отриманих результатів. Представлений у вступі науковий апарат дисертації забезпечує формування цілісного уявлення про обраний напрям дослідження, його структуру, методологічний інструментарій та підходи до інтерпретації результатів. Застосування комплексу методів наукового дослідження сприяло отриманню достовірних і обґрунтованих результатів, при цьому найбільш ефективними виявилися такі методи: *теоретичні методи* – аналіз, синтез, систематизація дали змогу визначити сучасний стан розробленості проблеми формування мотивації студентів, особливості використання

інтерактивних технологій у закладах вищої освіти, специфіку професійної підготовки агробіологів. Порівняння й узагальнення наукових підходів було використано у дослідженні розвитку пізнавальної та професійної мотивації, організації інтерактивного освітнього середовища, цифровізації аграрної освіти. До теоретичних методів належить і моделювання, яке було застосовано для створення моделі формування мотивації майбутніх агробіологів засобами інтерактивних технологій та обґрунтування педагогічних умов її реалізації. Застосування теоретичних методів дозволило визначити концептуально-методологічні засади дослідження, уточнити термінологічний апарат, сформулювати логіку експериментальної роботи; *емпіричні методи дослідження* – для встановлення реального стану сформованості мотивації майбутніх агробіологів і дослідження динаміки її розвитку в умовах застосування інтерактивних технологій використано такі емпіричні методи:

- анкетування та опитування, які забезпечили виявлення рівня внутрішньої та зовнішньої навчальної мотивації, ставлення студентів до інтерактивних технологій, оцінювання власної професійної готовності;

- тестування, спрямоване на визначення рівня знань із фахових дисциплін та оцінку навчальних досягнень у процесі застосування інтерактивних методів;

- педагогічне спостереження, яке дозволило відстежити особливості діяльності студентів під час виконання інтерактивних завдань, рівень їхньої активності, залученості, самостійності та ініціативності;

- педагогічний експеримент, який включав констатувальний, формувальний і контрольний етапи. На констатувальному етапі було визначено початковий рівень мотивації, сформованості фахових компетентностей та досвід використання інтерактивних технологій студентами (методика дослідження мотивації навчання у ЗВО Т. Ільїної, методика дослідження мотивів вибору професії Р. Овчарової, методика вивчення спрямованості особистості В. Смекала і М. Кучера, методика вивчення основних мотивів вибору професії Е. Павлютенкова, методика дослідження рівня професійної спрямованості студентів Т. Дубовицької). На формувальному етапі було впроваджено розроблену модель формування мотивації майбутніх агробіологів із використанням інтерактивних технологій. На контрольному етапі здійснено порівняння результатів педагогічного впливу у контрольних та експериментальних групах; *методи обробки та інтерпретації емпіричних даних* – для об'єктивної інтерпретації результатів педагогічного експерименту було застосовано методи математичної статистики: аналіз та інтерпретація результатів проведеного дослідження, кількісне оброблення (критерій Пірсона («критерій χ -квадрат»)) результатів дослідження для підтвердження вірогідності отриманих даних; графічні методи для наочного відображення результатів педагогічного експерименту.

Вибір методів дослідження зумовлений визначеною метою й адекватний завданням, які розв'язує авторка.

Отримані експериментальні дані та результати їхнього аналізу підтверджують ефективність педагогічних умов формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки.

Наукова новизна, теоретична обґрунтованість та достовірність результатів дисертаційного дослідження не викликають зауважень і підтверджуються логікою проведеного дослідження, належним методологічним забезпеченням та аргументованістю сформульованих висновків. Дисертація виконана на належному науково-методологічному рівні й засвідчує володіння авторкою сучасним методологічним інструментарієм, необхідним для розв'язання поставлених дослідницьких завдань. Позитивної оцінки заслуговує також якісне оформлення дисертації, зокрема доцільне використання таблиць, рисунків та інших ілюстративних матеріалів, які забезпечують наочність представлення результатів дослідження та сприяють їх цілісному сприйняттю.

Значення для науки і практики отриманих авторкою результатів. Дисертаційне дослідження Притики Оксани Іванівни містить нові, раніше не захищені наукові положення, а обґрунтовані результати розв'язують низку важливих загальнопедагогічних завдань.

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні науково-педагогічних засад і педагогічних умов, які сприяють формуванню мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки. Ці результати можуть бути використані у створенні психолого-педагогічних програм підтримки студентів у ЗВО аграрного профілю. Напрацювання з практичної частини дослідження можуть застосовуватись у роботі зі студентами спеціальності «Агробіологія» викладачами, адміністраторами освітніх закладів, практичними психологами, соціальними педагогами тощо. Крім того, результати можуть бути впроваджені в освітніх установах для формування перспектив професії і професійного навчання в означеній сфері, що сприятиме інтеграції молоді в економіку України.

Практичне значення дослідження підсилюється й тим, що результати дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес Національного університету біоресурсів і природокористування України (акт про впровадження), Відокремленого структурного підрозділу «Боярський фаховий коледж» Національного університету біоресурсів і природокористування України (довідка від 30.04.2026 р. № 112), Відокремленого структурного підрозділу «Заліщинський фаховий коледж імені Є. Храпливого» Національного університету біоресурсів і природокористування України (довідка 30.04.2026 р. № 122).

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Дисертація характеризується чіткою та логічно вираженою структурою. Її композиційна побудова (вступ, три розділи, висновки

до розділів, списки використаних джерел до кожного розділу, загальні висновки та додатки) забезпечує послідовне розкриття проблеми дослідження й відповідає поставленим меті та завданням.

Дисертантка окреслила науковий апарат дослідження. Для досягнення мети та розв'язання завдань дослідження використано теоретичні, емпіричні та методи обробки та інтерпретації емпіричних даних.

У першому розділі дисертації «Теоретичні основи формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки» авторкою здійснено комплексний теоретичний аналіз проблеми формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки. Послідовно розкрито сучасний стан наукової розробленості досліджуваної проблеми, проаналізовано психолого-педагогічні, соціологічні та міждисциплінарні підходи до трактування феномену мотивації, професійної мотивації та мотивації до професійної підготовки. На підставі широкого кола вітчизняних і зарубіжних джерел охарактеризовано основні наукові концепції мотивації, зокрема змістові та процесуальні теорії, теорії потреб, самодетермінації, очікувань, справедливості, постановки цілей, а також сучасні підходи до розуміння внутрішньої мотивації.

Позитивної оцінки заслуговує прагнення авторки розглядати проблему мотивації не лише в межах педагогічної науки, а й із позицій психології, менеджменту, економіки та сучасних міждисциплінарних досліджень, що забезпечило достатньо широкий теоретичний контекст дослідження.

Окрему увагу приділено аналізу специфіки професійної підготовки майбутніх агробіологів. Авторка аргументовано доводить, що формування позитивної професійної мотивації є початковою та визначальною умовою успішної професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі. Визначено особливості професійного становлення студентів аграрних закладів вищої освіти, охарактеризовано етапи розвитку професійної мотивації під час навчання, розкрито чинники, які впливають на її динаміку, а також окреслено причини зниження мотивації студентів на молодших курсах навчання.

Важливою складовою є аналіз сучасного стану професійного самовизначення молоді та мотивації до здобуття аграрної освіти. Авторка використовує результати власного опитування студентів спеціальності «Агрономія» Національного університету біоресурсів і природокористування України, що дало можливість охарактеризувати соціально-демографічні особливості контингенту здобувачів освіти, мотиви вибору професії, специфіку професійних орієнтацій та окремі чинники, які впливають на професійне становлення майбутніх агробіологів. Залучення результатів емпіричного опитування підсилює аргументацію теоретичних положень розділу та забезпечує їх практичну спрямованість.

Заслужує на схвалення здійснений авторкою аналіз сучасного стану дослідженості проблеми. Обґрунтовано, що, попри значну кількість праць, присвячених мотивації навчальної та професійної діяльності, питання формування мотивації саме майбутніх агробіологів до професійної підготовки практично не стало предметом комплексних педагогічних досліджень, що підтверджує актуальність обраної тематики дисертації.

На основі узагальнення філософських, психологічних і педагогічних підходів до дослідження мотивації авторкою уточнено сутність мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки, яку визначено як сукупність чинників і процесів, які, відображаючись у свідомості, спонукають особистість до навчання професійній діяльності та до її ефективного виконання.

Наукову цінність становить обґрунтування компонентного складу мотивації, представленого ціннісно-мотиваційним, когнітивним і діяльнісним компонентами. Важливим науковим результатом є визначення аксіологічного, гностичного та праксіологічного критеріїв сформованості мотивації, конкретизація їх показників, а також розроблення відповідного діагностичного інструментарію, що забезпечує можливість комплексного оцінювання рівнів сформованості мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки та створює належне підґрунтя для проведення педагогічного експерименту.

У другому розділі дисертації «Науково-методичне забезпечення формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки» авторкою здійснено теоретичний аналіз наукових підходів до трактування сутності поняття «педагогічні умови» та їх ролі у забезпеченні ефективності освітнього процесу. На основі узагальнення праць вітчизняних і зарубіжних науковців проаналізовано різні підходи до визначення цього поняття, виокремлено його характерні ознаки та критично осмислено окремі наукові позиції щодо сутності педагогічних умов. Здійснений аналіз властивостей педагогічних умов, сформульованих у сучасних педагогічних дослідженнях, а також їх типології та класифікаційних підходів. Авторкою охарактеризовано критерії класифікації педагогічних умов за ступенем вирішення педагогічної проблеми, рівнем впливу, ієрархією складових та предметним полем їх функціонування, що дозволило систематизувати наявні наукові підходи до досліджуваної проблеми. Окрему увагу приділено характеристиці дидактичних, психолого-педагогічних та організаційно-педагогічних умов як основних складових організації професійної підготовки майбутніх агробіологів. Розкрито їх зміст, функціональне призначення та потенціал щодо забезпечення ефективної взаємодії учасників освітнього процесу, розвитку професійно значущих якостей здобувачів освіти, створення сприятливого освітнього середовища й оптимізації професійної підготовки. Особливу увагу авторка приділяє психолого-педагогічним умовам, наголошуючи на необхідності індивідуалізації навчання, використання сучасних інтерактивних методів, створення позитивного

психологічного клімату та врахування специфіки майбутньої професійної діяльності агробіолога.

На основі аналізу наукових джерел охарактеризовано сутність понять «педагогічна технологія» та «інтерактивне навчання», проаналізовано еволюцію наукових підходів до їх трактування, визначено характерні ознаки та дидактичні можливості інтерактивних технологій в освітньому процесі. Авторкою висвітлено особливості пасивної, активної та інтерактивної моделей навчання, розкрито їх відмінності та обґрунтовано переваги інтерактивної взаємодії у професійній підготовці здобувачів освіти. Значну увагу приділено характеристиці інтерактивних методів і форм навчання, зокрема кооперативного навчання, колективно-групової роботи, ситуативного моделювання, дискусійних технологій, проєктного навчання, ділових і рольових ігор, визначено особливості їх застосування в освітньому процесі. Окремо проаналізовано педагогічний потенціал інтерактивних технологій щодо активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, розвитку професійного мислення, формування комунікативних умінь, самостійності, відповідальності та позитивного ставлення до майбутньої професійної діяльності. Підсумовуючи проведений аналіз, авторка обґрунтовує доцільність використання інтерактивних технологій як важливого інструменту формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки.

З метою алгоритмізації процесу формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки авторкою розроблено теоретичну модель, яка охоплює чотири структурні блоки: цільовий, операційний, діагностичний та результативний. Модель ґрунтується на положеннях системного й діяльнісного наукових підходів, що забезпечує цілісність, логічну послідовність і динамічність процесу формування професійної мотивації майбутніх агробіологів.

У третьому розділі дисертації «Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки» представлено логіку організації педагогічного експерименту, спрямованого на перевірку ефективності педагогічних умов формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки засобами інтерактивних технологій. Визначено мету, гіпотезу, завдання та послідовність проведення експериментального дослідження, яке реалізовано через констатувальний, формувальний і контрольний етапи. Охарактеризовано базу дослідження, склад експериментальної та контрольної груп, обґрунтовано вимоги до формування вибірки, зокрема щодо її репрезентативності, однорідності, психологічної готовності учасників і забезпечення однакових умов навчання.

Значну увагу приділено розробленню діагностичного забезпечення педагогічного експерименту. Авторкою визначено критерії (когнітивний, ціннісно-мотиваційний і діяльнісний), відповідні показники та рівні сформованості мотивації майбутніх агробіологів

до професійної підготовки, а також обґрунтовано добір комплексу діагностичних методик. Розкрито зміст високого, середнього та низького рівнів сформованості мотивації відповідно до визначених критеріїв.

Охарактеризовано зміст формувального етапу експерименту, який передбачав реалізацію визначених педагогічних умов через використання інтерактивного освітнього середовища, цифрових симуляцій, віртуальних лабораторій, технологій GIS, VR/AR, мобільних освітніх платформ, а також кейс-методу, проєктного, проблемного навчання та інших інтерактивних засобів. Авторкою окреслено напрями педагогічної підтримки освітнього процесу, визначено очікувані результати впровадження педагогічних умов та описано процедуру контрольного етапу експерименту, спрямованого на повторну діагностику рівнів сформованості мотивації. Обґрунтовано використання методів математичної статистики для перевірки достовірності отриманих результатів педагогічного експерименту.

Авторкою розкрито практичні аспекти впровадження визначених педагогічних умов у процес професійної підготовки майбутніх агробіологів. Висвітлено реалізацію умови актуалізації професійної значущості агробіології та її сучасних викликів, що здійснювалася через ознайомлення студентів із сучасними тенденціями розвитку аграрної галузі, демонстрування реальних професійних завдань агробіолога, залучення до науково-дослідної діяльності, польових робіт і використання сучасних цифрових технологій аграрного виробництва. Детально охарактеризовано впровадження інтерактивних технологій навчання, зокрема віртуальних лабораторій, VR/AR-модельовання, цифрових симуляцій, методів case-study, проєктного навчання, командної роботи та ділових ігор, які забезпечували активізацію пізнавальної діяльності студентів і сприяли розвитку їхньої професійної мотивації. Значну увагу приділено практико-орієнтованому оновленню змісту професійної підготовки, що реалізовувалося шляхом інтеграції реальних виробничих кейсів, цифрових агротехнологій, сучасного програмного забезпечення та професійно орієнтованих завдань у зміст освітнього процесу. Окремо розкрито особливості організації партнерської взаємодії викладача і студентів, яка ґрунтувалася на засадах педагогіки співробітництва, підтримки автономії здобувачів освіти, забезпечення постійного зворотного зв'язку, рефлексії та використання інтерактивних комунікаційних інструментів. Також охарактеризовано підходи до створення мотиваційного освітнього середовища, що передбачали забезпечення психологічно комфортної атмосфери, індивідуалізацію навчання, підтримку академічної доброчесності, надання студентам можливості вибору способів виконання навчальних завдань і застосування засобів мотиваційної саморегуляції.

Авторкою здійснено комплексний аналіз результатів експериментальної перевірки ефективності педагогічних умов формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної

підготовки. Представлено результати констатувального й контрольного етапів педагогічного експерименту, обґрунтовано застосування комплексу діагностичних методик, авторської анкети, педагогічного спостереження та методів математичної статистики для оцінювання динаміки сформованості мотивації.

Особливу увагу приділено аналізу змін за когнітивним, ціннісно-мотиваційним та діяльнісним компонентами мотивації, визначено їх кількісні й якісні характеристики в експериментальній та контрольній групах, а також підтверджено статистичну значущість отриманих результатів за критерієм χ^2 Пірсона. На основі порівняльного аналізу доведено позитивну динаміку рівнів сформованості мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки в експериментальній групі, що засвідчує ефективність запропонованих педагогічних умов.

Висновки до кожного з трьох розділів дисертації відповідають змісту викладеного матеріалу, узагальнюють основні результати, одержані в межах відповідних етапів дослідження, та відображають логіку авторського викладу. Загальні висновки ґрунтуються на результатах дослідження, узагальнюють їх і відповідають поставленим меті та завданням. Ілюстративний матеріал, представлений 9 таблицями, 12 рисунками та 5 додатками, є інформативним, доповнює основний зміст роботи й сприяє аргументованому представленню результатів дослідження.

Дисертація відповідає вимогам, встановленим до наукових праць.

Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження у наукових виданнях. Результати дисертаційного дослідження достатньою мірою апробовані та знайшли відображення у 16 наукових і науково-методичних публікаціях, зокрема у 4 статтях, опублікованих у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, розділі колективної монографії, 11 публікаціях у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій. Основні положення та результати дослідження було представлено й обговорено на 14 науково-практичних конференціях, із них 7 міжнародних та 7 всеукраїнських, що свідчить про їх належну апробацію та фахове обговорення в науковому середовищі.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Позитивно оцінюючи наукове та практичне значення отриманих дисертанткою результатів, вважаємо за необхідне зазначити окремі дискусійні положення та зауваження щодо дисертації:

1. У підрозділі 1.1 авторкою наведено результати опитування здобувачів освіти спеціальності «Агрономія» НУБіП України, які використано для підтвердження окремих теоретичних положень дослідження. Водночас доцільно було б більш повно обґрунтувати репрезентативність вибірки, зокрема подати її кількісні та якісні характеристики, розкрити

принципи формування й аргументувати можливість поширення отриманих результатів на ширшу сукупність майбутніх агробіологів.

2. У підрозділі 1.2 авторкою запропоновано структуру мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки, представлену ціннісно-мотиваційним, когнітивним і діяльнісним компонентами. Водночас потребує більш ґрунтового обґрунтування логіка виокремлення саме такого компонентного складу, а також критерії, покладені в основу його формування. Крім того, змістові характеристики компонентів, їх функціональне призначення та взаємозв'язок розкрито недостатньо повно, що ускладнює розуміння їх специфіки, чітке розмежування та оцінку ролі кожного з них у структурі мотивації. Більш детальна характеристика компонентів сприяла б посиленню теоретичної аргументованості авторської концепції та забезпечила б логічніший зв'язок між структурою мотивації, визначеними критеріями, показниками й подальшим моделюванням процесу її формування.

3. Вважаємо дискусійним підхід до побудови підрозділу 2.1, оскільки його основний зміст присвячено аналізу поняття «педагогічні умови» та їх класифікації, тоді як безпосередньому обґрунтуванню авторських педагогічних умов відведено недостатньо уваги. Із тексту підрозділу не простежується логіка виокремлення саме запропонованого комплексу педагогічних умов, адже їх перелік фактично наведено лише у висновках до другого розділу. У зв'язку з цим залишається нез'ясованим, на підставі яких теоретичних положень, результатів констатувального етапу експерименту чи інших критеріїв авторка визначила саме такий перелік педагогічних умов і яким чином було обґрунтовано доцільність включення кожної з них для формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки.

4. Авторкою переконливо обґрунтовано роль інтерактивних технологій у формуванні професійної мотивації, однак недостатньо конкретизовано особливості їх використання саме у підготовці майбутніх агробіологів. Більш детальна характеристика методики застосування окремих інтерактивних форм і методів під час вивчення фахових дисциплін посилила б практичну значущість дослідження.

5. Назва підрозділу 3.3 передбачає висвітлення не лише результатів експериментального дослідження, а й перспектив подальшого розвитку мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки. Водночас зміст підрозділу переважно присвячено аналізу результатів педагогічного експерименту, статистичній перевірці їх достовірності та інтерпретації отриманих даних. Окреслення перспектив подальшого розвитку досліджуваної проблеми обмежується поданням методичних рекомендацій, що лише частково відповідає заявленій у назві підрозділу проблематиці.

Висловлені зауваження не знижують загального позитивного враження від дисертаційного дослідження.

Загальні висновки. Аналіз дисертації та опублікованих наукових праць свідчить про те, що дисертаційне дослідження на тему: «Формування мотивації майбутніх агробіологів до професійної підготовки засобами інтерактивних технологій», представленого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)», є завершеним, цілісним, самостійним науковим дослідженням, яке має наукову новизну, теоретичне і практичне значення, заслуговує на позитивну оцінку та відповідає Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а здобувачка Притика Оксана Іванівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Офіційний опонент завідувач відділу освітніх вимірювань Державної установи «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти», доктор педагогічних наук, професор Василь КОВАЛЬЧУК